

A Magyar Népköztársaság

III. Világháborús

kitüntetései

I. rész

Varga Ottó

2026. június 11.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezető

II. A doboz

I. Bevezető

Már-már nyílt titok volt a nyolcvanas években a Magyar Népköztársaság III. Világháborús kitüntetés sorának a létezése. Mítosz vagy valóság? Sokan kételkedtek. Milyen kitüntetéseket tartalmazott a sor? Volt-e sorrend? A válaszok ma már adóttak.

A Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései című tanulmánya. A szerzők a fellelhető dokumentumok, adatok, tényleges fizikai valóságban meglevő kitüntetések és tárgyi bizonyítékok alapján teljes részletességében feltárták az Magyar Népköztársaság III. Világháborús kitüntetései történetét. Molnár József - Háborús kitüntetések címmel Az Érem kiadvány 1993. évi 1. számában közöl kutatási eredményeket a „H” jelzésű kitüntetésekről. Az Érem kiadvány 2013. évi 1. számában Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetései témaköréhez címmel, színes illusztrációval, de rövidítetten adnak adatokat.

Kérek minden tisztelt gyűjtőtársat, érdeklődőt, hogy írásom további olvasása előtt tanulmányozza át a fenti tényfeltáró dokumentumot, mert minden tekintetben tájékoztat az ok - okozati összefüggésekről, a kortörténetről és eseményekről.

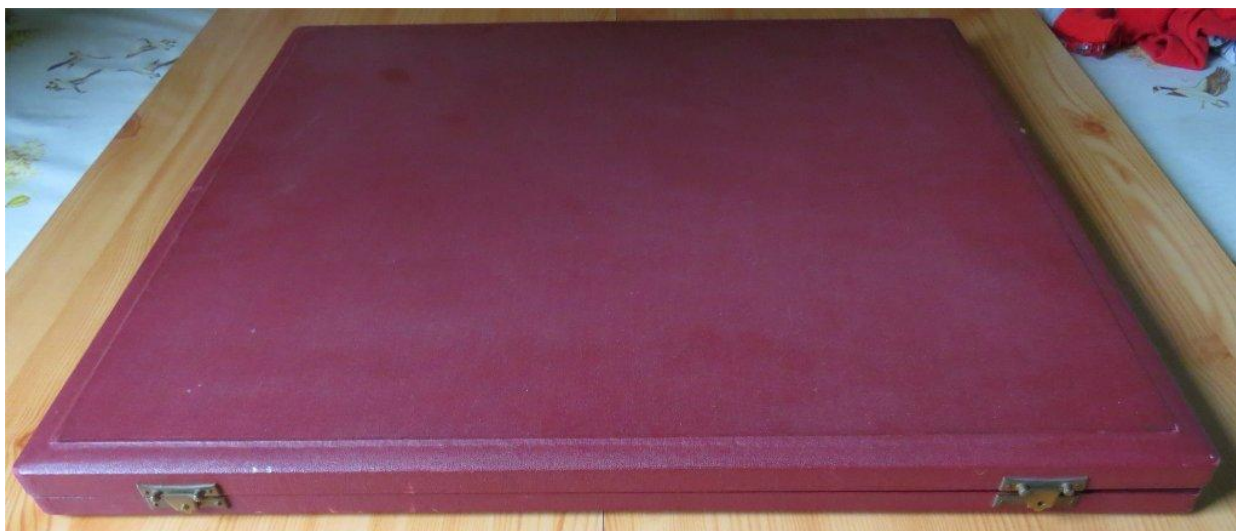
Érdekes módon a tanulmány csak a próbadarabok vagy változatok grafikai rajzait mutatja be, a fizikai valóságukban létezőket nem. Céлом ennek pótlása.

Ez alapján mérhető fel az általam bemutatott eredeti kitüntetések valós gyűjtői értéke (nem csak pénzbeli tekintetben).

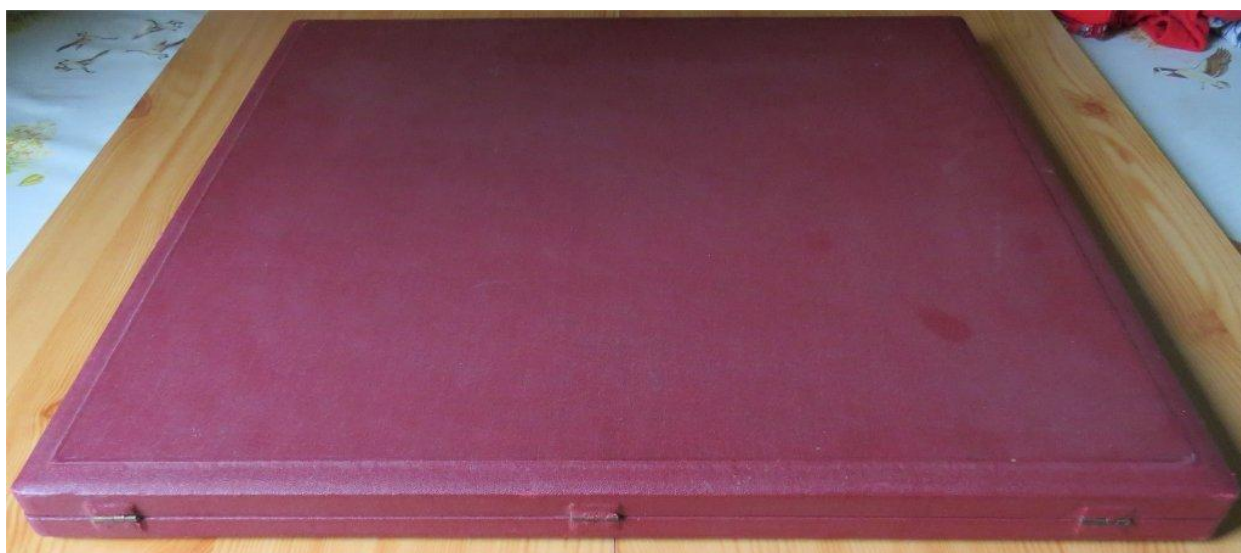
II. A doboz

A doboz kifejezetten a 17 darab kitüntetés elhelyezésére készült. A kitüntetések egyenként kerültek volna adományozásra, azonban erről dokumentum nem volt fellelhető, azaz az egyes kitüntetések dobozairól terv sem készült feltételezhetően. A Hadtörténeti Múzeumban lévő doboz 410 mm × 410 mm × 50 mm méretű, bordó műbőr bevonatos. Az általam bemutatásra kerülő doboz mérete: 470 mm X 520 mm. Falvastagsága: 10 mm. Belső (faltól-falig) méret 445 mm X 495 mm.

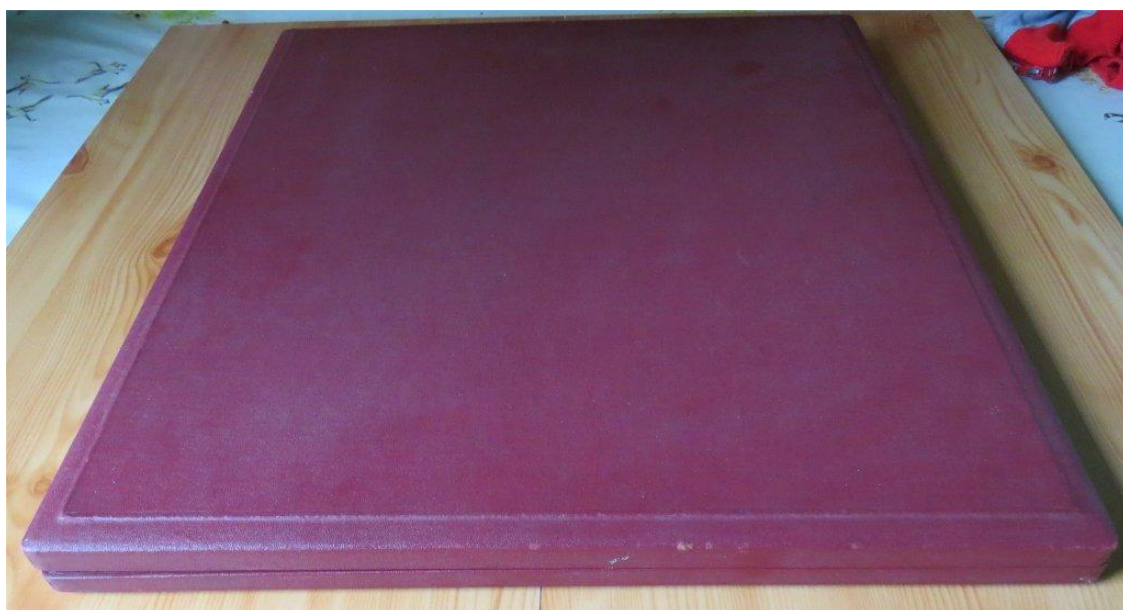
A birtokomba került dobozt külön tételként vásároltam meg, kitüntetések nélkül. Miután a „Háborús sor” hozzám került, el kezdtem keresni a dobozt, mivel több leírás és dokumentum utalt arra, hogy az elkészített sorozatoknak volt doboza, a kitüntetések mindegyike egy szettben volt tárolva. Az utólag legyártott dobozok elkerülésével jutott látószögembe az a doboz, amely anyagfelhasználásai tekintetében a legközelebb állhat azokhoz a dobozokhoz, melyek a „Háborús sor” tárolására szolgáltak. Tehát tényszerűen nem állítom, hogy az általam bemutatott doboz biztosan azon eredeti dobozok közé tartozik, amelyek elkészültek „hivatalosan”, de jellemzőivel a legközelebb áll azokhoz.

01. kép - az előoldal a két rögzítő résszel valamint a teteje

02. kép – a hátsó oldal a három stiftes rögzítővel valamint a teteje.

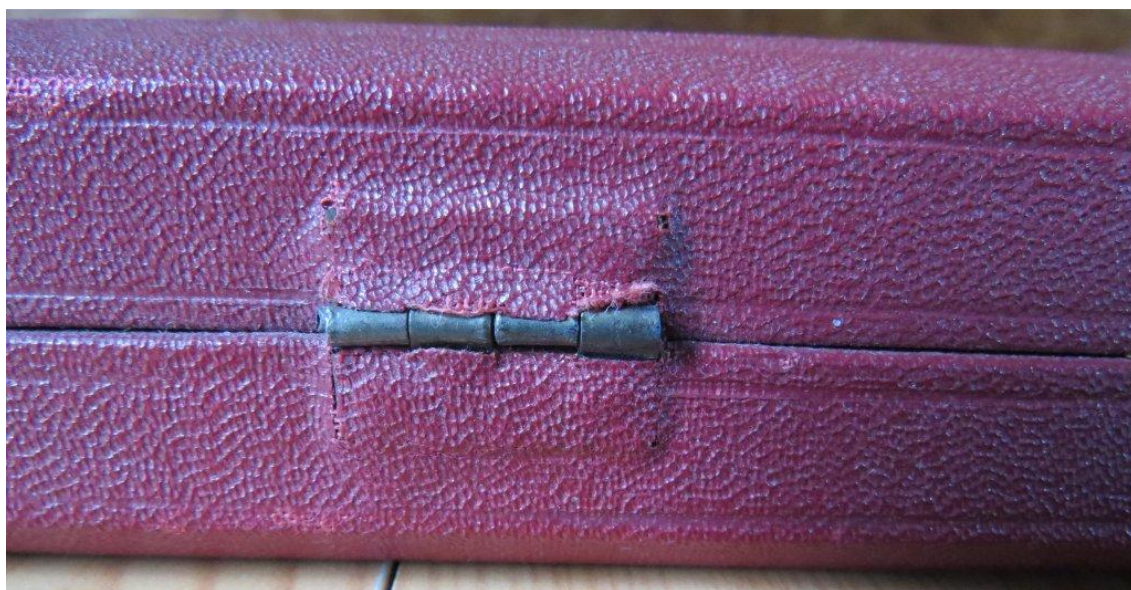

03. kép - oldalnézet

03. kép - felülnézet

A hátoldalon három rögzítő van, stiftes kapcsolódásúak. Érdekes, hogy a fém rész mindkét végét a doboz borító anyagával bevonták.

04. kép - A hátoldalon lévő három rögzítő egyike.

05. kép – a borító anyag mintázata

Az előoldalon kettő pattintós rögzítő van. Szegecseléssel rögzítették a dobozhoz.

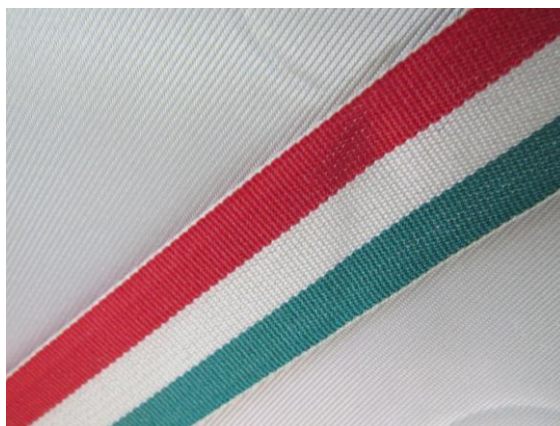
05. – 07. kép - Az előoldali pattintós rögzítők egyike, zárt és nyitott állapotban

A doboz belseje, a fedő oldal. Látszanak a kitüntetések tükör nyomatai valamint a nemzeti színű szalag. Bevonata selyem anyagú, mögött puha anyag lehet. Az oldalszegélyezés szintén fehér anyaggal történt a doboz belső falára simítva.

08. kép - A doboz belseje, a fedő oldal

A piros – fehér – zöld trikolor szalag 23 mm széles, a nemzeti színek egyenként 7 mm szélesek, a piros és zöld szín külső szegélyénél 1-1 mm széles fehér rész látható. A szalag alsó része 270 mm, felső széle 220 mm hosszú. Mindkét végén a doboz széleihez fut, a fehér selyem anyag mögé rögzítve.

09. kép – a trikolor szalag

A doboz belsejében a plüss bélés és a szegély között van egy sodrott fehér fonat, mely a doboz teljes belső szegélykerületén végig fut. A doboz alsó és felső részét a hátsó oldalon belülről fehér szövetanyag köti össze. Funkciója ismert, a fedőoldal hátraesését akadályozza meg.

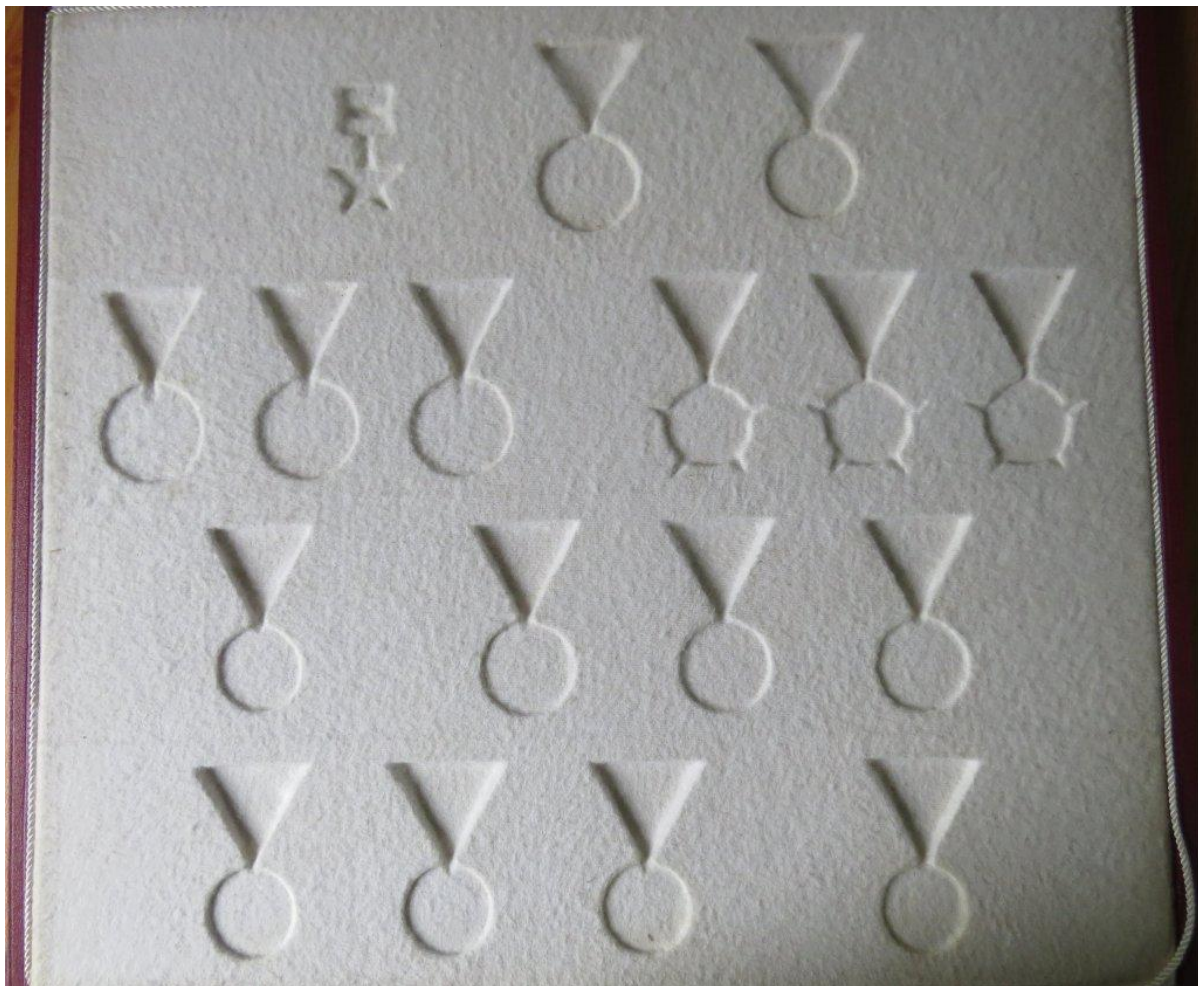
10. kép – a fehér fonott zsinór részlete, a rögzítő fehér szövet

11. kép - az alsó rész fehér színű, plüss anyaggal bevont részlete

Az alsó rész, a „fészek”. A felső sorban három, a második sorban hat, a harmadik sorban négy, a negyedik sorban négy kitüntetés „fészke látható”.

Csak a fészkek állásából látható, hogy különálló vagy egyforma fokozat kitüntetések valók oda. Az első sorban három külön álló, a második sorban kétszer három fokozatú, a harmadik sorban egy különálló egyszer három fokozatú, a negyedik sorban egyszer három fokozatú és egy különálló kitüntetés helye van.

12. kép - A kitüntetések "fészkeinek" helye, kialakítása

13. – 14. – 15. kép – három szemmel láthatóan a többitől eltérő kialakítású kitüntetés „fészek”

A birtokomba került kitüntetések belehelyeztem a „fészkeikbe”. Igaz az egyik önálló kitüntetésből két típusom is volt.

Első sor: Magyar Népköztársaság Hőse, Magyar Népköztársaság Érdemrendje, Vörös Zászló Érdemrend

Második sor: Magyar Szabadság Érdemrend arany – ezüst – bronz fokozata, Vörös Csillag Érdemrend I. – II. – III. fokozata

Harmadik sor: Kiváló Szolgálatért Érdemrend, Haza Szolgálatáért Érdemérem arany – ezüst – bronz fokozata

Negyedik sor: Bátorságért Érdemérem arany – ezüst – bronz fokozata, Háborús Emlékérem

16. kép – a Háborús sor kitüntetései a fészkeikben

A kitüntetésekben jártasabbak azonnal láthatják, hogy a Háborús sorban melyek a már alapított és adományozható és melyek az alapítandó kitüntetések. A Háborús sor esetén már korábban alapított és adományozható kitüntetések:

- Magyar Népköztársaság Érdemrendje
- Vörös Zászló Érdemrend
- Magyar Szabadság Érdemrend ezüst fokozata
- Magyar Szabadság Érdemrend bronz fokozata
- Kiváló Szolgálatért Érdemrend
- Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozata
- Haza Szolgálatáért Érdemérem ezüst fokozata
- Haza Szolgálatáért Érdemérem bronz fokozata

A Vörös Csillag Érdemrend esetében alapítottak és adományozottak tekinthető de nem ebben a formában, hiszen itt három fokozatban van jelölve.

Alapítandó (háború kitörése esetén) kitüntetések a Háborús sor esetében:

- Magyar Népköztársaság Hőse
- Magyar Szabadság Érdemrend arany fokozata
- Vörös Csillag Érdemrend I. fokozata
- Vörös Csillag Érdemrend II. fokozata
- Vörös Csillag Érdemrend III. fokozata
- Bátorságért Érdemérem arany fokozata
- Bátorságért Érdemérem ezüst fokozata
- Bátorságért Érdemérem bronz fokozata
- Háborús Emlékérem

Az 1960-as években a kitüntetések rangsorolásában a Háborús sorban szereplő kitüntetések hová, melyik helyre kerültek volna:

2. Magyar Népköztársaság Hőse
3. Magyar Népköztársaság Érdemrendje
7. Magyar Szabadság Érdemrend arany fokozata
9. Vörös Zászló Érdemrend
12. Magyar Szabadság Érdemrend ezüst fokozata
15. Vörös Csillag Érdemrend I. fokozata
22. Magyar Szabadság Érdemrend bronz fokozata
26. Kiváló Szolgálatért Érdemrend
27. Vörös Csillag Érdemrend II. fokozata
32. Vörös Csillag Érdemrend III. fokozata
41. Bátorságért Érdemérem arany fokozata
42. Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozata
44. Bátorságért Érdemérem ezüst fokozata
45. Haza Szolgálatáért Érdemérem ezüst fokozata
47. Bátorságért Érdemérem bronz fokozata
48. Haza Szolgálatáért Érdemérem bronz fokozata
51. Háborús Emlékérem

Az MNK Hőse elviekben egyenértékű volt a Szocialista Munka Hőisével mégis a 2. helyre sorolták be akkor. A Vörös Zászló Érdemrend egyenértékű a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével. A Kiváló Szolgálatért Érdemérem egyenértékű a Munka Érdemrend ezüst fokozatával, Szocialista Munkáért Érdeméremmel és a Kiváló Szolgálatért Érdeméremmel.

A „háborús kitüntetések” bevezetése esetén a NET, illetve a Minisztertanács és a fegyveres testületek miniszterei által adományozható kitüntetések 1960-as évek végén érvényben lévő viselési sorrendje a következőképpen változott volna (*félkövér, dőlt betűvel* az újonnan alapítandó, *dőlt betűvel* a már létező, háborús érdemekért is adományozható elismerések vannak kiemelve):

1. Szocialista Munka Hőse
- 2. Magyar Népköztársaság Hőse**
3. Magyar Népköztársaság Érdemrendje

4. Magyar Népköztársaság Zászlórendje I. fokozata
5. Szocialista Hazáért Érdemrend
6. Magyar Népköztársasági Érdemrend I. fokozata
- 7. Magyar Szabadság Érdemrend arany fokozata**
8. Kossuth Érdemrend I. osztálya
9. Munka Vörös Zászló Érdemrendje – Vörös Zászló Érdemrend
10. Magyar Népköztársaság Zászlórendje II. fokozata
11. Magyar Népköztársasági Érdemrend II. fokozata
- 12. Magyar Szabadság Érdemrend ezüst fokozata**
13. Kossuth Érdemrend II. osztálya
14. Munka Érdemrend arany fokozata – Munka Érdemrend – Vörös Csillag Érdemrend
- 15. Vörös Csillag Érdemrend I. fokozata**
16. Magyar Népköztársaság Zászlórendje III. fokozata
17. Magyar Munka Érdemrend arany fokozata
18. Magyar Népköztársasági Érdemrend III. fokozata
19. Kossuth Érdemrend III. osztálya
20. Magyar Népköztársaság Zászlórendje IV. fokozata
21. Magyar Népköztársasági Érdemrend IV. fokozata
- 22. Magyar Szabadság Érdemrend bronz fokozata**
23. Magyar Munka Érdemrend ezüst fokozata
24. Magyar Népköztársaság Zászlórendje V. fokozata
25. Magyar Népköztársasági Érdemrend V. fokozata
26. Munka Érdemrend ezüst fokozata – Szocialista Munkáért Érdemérem – Kiváló Szolgálatért Érdemrend – Kiváló Szolgálatért Érdemérem
- 27. Vörös Csillag Érdemrend II. fokozata**
28. Magyar Népköztársasági Érdemérem arany fokozata
29. Magyar Munka Érdemrend bronz fokozata
30. Magyar Népköztársasági Sportérdemérem arany fokozata
31. Munka Érdemrend bronz fokozata – Munka Érdemérem – Szolgálati Érdemérem
- 32. Vörös Csillag Érdemrend III. fokozata**
33. Magyar Népköztársasági Érdemérem ezüst fokozata
34. Magyar Munka Érdemérem
35. Magyar Népköztársasági Sportérdemérem ezüst fokozata
36. Magyar Népköztársasági Érdemérem bronz fokozata
37. Magyar Népköztársasági Sportérdemérem bronz fokozata
38. 48-as Díszérem
39. Tanácsköztársasági Emlékérem
40. Munkás–Paraszt Hatalomért Emlékérem
- 41. Bátorságért Érdemérem arany fokozata**
42. Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozata
43. Szolgálati Érdemérem 800 repült óra után – Szolgálati Érdemérem 25 év után – Honvédelmi Érdemérem 25 év után
- 44. Bátorságért Érdemérem ezüst fokozata**
45. Haza Szolgálatáért Érdemérem ezüst fokozata

46. Szolgálati Érdemérem 550 repült óra után – Szolgálati Érdemérem 20 év után – Honvédelmi Érdemérem 20 év után

47. Bátorságért Érdemérem bronz fokozata

48. Haza Szolgálatáért Érdemérem bronz fokozata

49. Szolgálati Érdemérem 350 repült óra után – Szolgálati Érdemérem 15 év után – Honvédelmi Érdemérem 15 év után

50. Szolgálati Érdemérem 200 repült óra után – Szolgálati Érdemérem 10 év után – Honvédelmi Érdemérem 10 év után

51. Háborús Emlékérem

52. Árvízvédelemért Emlékérem – Árvízvédelemért Érem

53. Közbiztonsági Érem arany fokozata

54. Tűzrendészeti Érem arany fokozata

55. Közbiztonsági Érem ezüst fokozata

56. Tűzrendészeti Érem ezüst fokozata

57. Közbiztonsági Érem bronz fokozata

58. Tűzrendészeti Érem bronz fokozata

A tanulmány II. részében a kitüntetések kerülnek bemutatásra.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet

Felhasznált irodalom, források:

- Hadtörténeti Közlemények 2012. évi 1. számában megjelent Makai Ágnes – Sallay Gergely Pál – Solymosi József : „Szigorúan Titkos!” A Magyar Népköztársaság Háborús Kitüntetései
- Makai Ágnes-Sallay Gergely Pál-Solymosi József: „Szigorúan titkos!” Új adatok a Magyar Népköztársaság háborús kitüntetéseinek témaköréhez (Az Érem, 2013 (69. évfolyam)2013 / 1. szám)
- A Magyar Népköztársaság Kitüntetései (Közgazdasági és jogi könyvkiadó, 1979)
- Bodrogi Péter - Molnár József - Zeidler Sándor - Nagy Magyar Kitüntetéseknkönyv (2005)
- Molnár József - Háborús kitüntetések (Az Érem 1993. 1 szám)

Felhasznált képek:

A tanulmányban feltüntetett képek mindegyike saját gyűjteményi fotó